

De Smeetsen, grondleggers van de Koninklijke Smeets Offset B.V.

door Stan Smeets

De tot nu toe oudst bekende **Smeets** (alias Schmytz) werd in 1660 geboren in de Asseltse Hof te Asselt, was schepen en burgemeester van Swalmen en overleed er in 1709. Zijn oudste zoon **Jacobus**, geboren in 1687, werd kastelein in de nog bestaande herberg "In den Swaen" te Swalmen en kreeg vandaar de bijnaam "het Swaenken". Na zijn huwelijk in 1701 met **Elisabeth Spee** vertrok hij naar de Zwaantjeshof op Berkelaar onder Echt (waarheen hij zijn bijnaam blijkbaar meegenomen had) als hafter (= pachter) van de Munsterabdij in Roermond.

De abdis Van der Heijden de Belderbusch van Kasteel Ter Worm bij Voerendaal bouwde er in 1734 de Tiendschuur bij met haar wapen en de psalmspreuk "Fortitudo mea Dominus", die de Smeetsen later in hun familiewapen zouden overnemen te zamen met drie zwaantjes.¹

Daar werd in 1728 het 4e kind van **Jacobus** en wel **Dominicus Joseph**, geboren en gedoopt waarbij de abdis meter was.

Ook hij werd schepen, nu van het Hoofdgericht van Echt. Hij trouwde met **Anna Maria Janssen** uit Maasbracht. Terwijl hij op 22 juni 1781 op weg was naar een rechtsgeding te Tongeren, werd hij op de Maasbrug te Maastricht door 'n Waal vermoord.

Ook diens vijfde kind, **Jacobus Antonius**, geboren in 1758, werd schepen; hij trouwde met **Maria Helena Wackers** van de er tegenover gelegen Bosserhof (die veel later z'n naam gaf aan een benzinstation aan de E 25).

Hij moest tussen 1806 en 1808 Zwaantjeshof ontruimen, dat als kerkelijk bezit door de Fransen geconfisqueerd was. Men vertrok eerst naar Huis Verduijnen te Echt en later naar Maasbracht.

Zijn 6e en jongste kind **Johannes Mathias Hubertus**, nog geboren te Echt in 1806, leerde te Maasbracht de zuster van een kapelaan **Emmanuel Jacobs** kennen nl. de te Weert in 1804 geboren **Johanna Josepha Jacobs**, met wie hij in 1825 te Echt trouwde. Daar zij gegoed was in Weert, trok hij drie jaar later daarheen, waar hij in de Beekstraat (later bakkerij Steegmans) een winkeltje opende in kantoorbehoeften, en een

Uit: *Limburgse Wapens Maastricht 1925*, p. 19.

boekbinderij en drukkerij en voor de eerste maal voor 1831 een almanak uitgaf. Men verhandelde zelfs snuisterijen en pillen!

Hij hield er ook nog tot 1837 postkantoor en was in 1831 kapitein van de Garde Civique, die meedeed aan de opstand tegen "Holland"; in 1839 tekende hij met talloze andere Weertenaars de petitie aan de Belgische volksvertegenwoordiging tegen de aanhechting aan Nederland, waarbij hij zich later node neerlegde.

Zijn oudste broer **Hermanus**, geboren te Echt in 1796, was 1830-1836 burgemeester van Echt, en een zoon van een andere broer, **Joseph** Franciscus, geboren in 1794, en wel **Joseph** Lambert Leopold (!), geboren te Roermond in 1833, zou 1850-1860 te Mechelen aan de Maas ook een drukkerij en boekwinkel oprichten en het blad "De Eendracht (!)" stichten. De derde naam van zijn zoon en die van dat blad geven wel blijk, waarom deze tak naar België verhuisde. Ook deze drukkerij en boekhandel bestaat nog en de familie kent vele dokters en burgemeesters.

De Weertse **Matthias** Smeets had aanvankelijk een knecht en een handpersje; hij ging regelmatig met de huifkar van een haringkoopman naar Antwerpen, waar hij Fagardo, bedrijfsleider bij de beroemde drukkerij Plantijn, leerde kennen en er lithografische stenen van meebracht waarop onder andere tekeningen van bidprentjes.

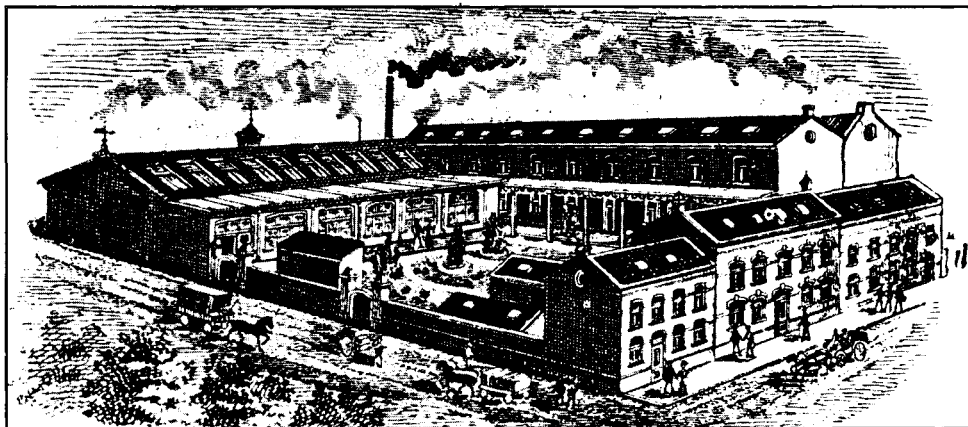
Dit is het prille begin van de steendrukkerij.²

Matthias stierf in 1853, maar zijn weduwe zette de zaak nog met kracht voort, totdat haar oudste zoon, Franciscus Joseph **Emmanuel** Hubertus, geboren in Maasbracht in 1826 en vanaf 1848 deelgenoot, de zaak ging leiden. Hij gaf de naam aan de Boek- en Steendrukkerij Emmanuel Smeets en richtte in 1867, vergroot in 1870, het Nieuws- en Advertentieblad voor het Kanton Weert op, nadat het nieuwsbladzegel was afgeschaft. In 1875 schafte hij daartoe 'n boekdruksnelpers aan en binnen 10 jaar nog vier steendruksnelpersen; in 1894 werd 'n grotere drukkerij aan de Hegstraat erbij gebouwd.

Hij trouwde met Henrica Jacoba (**Jet**) van **Thiel** uit Roosendaal. Zijn zoons **Emanuel** Marie Joseph en Maria **Joseph** Nicolaas, geboren op 8 mei in resp. 1867 en 1868, werden elk op 19-jarige leeftijd in de zaak opgenomen. Hij stierf in 1904. Zijn beide zonen zetten de zaak als vennoten van de Vennootschap onder Firma Emmanuel Smeets en vanaf 1922 van de dito N.V. met frisse moed voort blijkens de bouw in 1906/1907 van een geheel nieuwe drukkerij aan de toen door de burgerlijke gemeente Nieuwstraat en door de spraakmakende gemeente Smieëts-Stieëgse gedoopte steeg, waarmee de eerste nieuwe straat na de Middeleeuwen ontstond! Tegelijk werd de drukkerij Hofleverancier.

*De oprichter Mathaeus Smeets,
1805-1853.*

Dit briefhoofd is met de gebruikelijke overdrijving getekend. Zo was de brede straat links op de voorgrond niet meer dan de smalle Gasthuissteeg met nauwelijks ruimte voor één kar.

De winkel was in het tweede huis van rechts gevestigd.

In die jaren drukte men veel sigarenbandjes en -etiketten voor de sigarenfabrieken in de Meerij en allerlei reclamemateriaal voor Philips' Gloeilampenfabriek te Eindhoven.

De nabijheid van die industrieën heeft zeker de eerste grondslag gelegd voor de toenmalige eerste opbloei.

Mijn vader **Emanuel jr.** was inmiddels in 1903 gehuwd met Maria **Francisca van de Laar**; over hen meer in een afzonderlijk artikel, 'n volgend jaar.

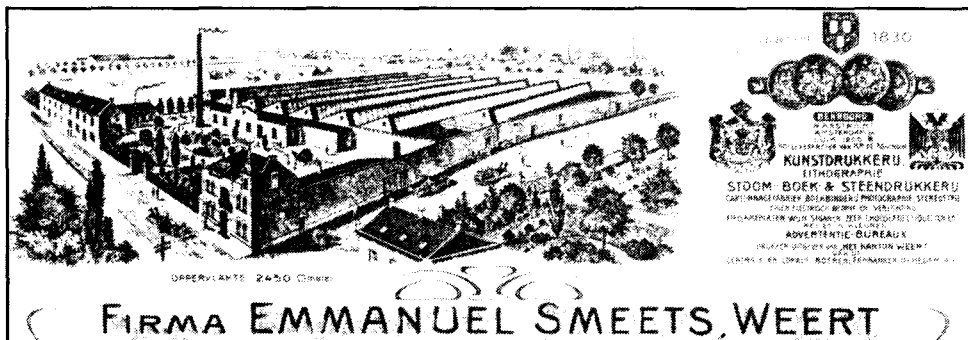
Zijn broer **Joseph** trouwde in 1901 met Marie Antoinette Henriette Hubertina **Tiesselinck**, dochter van dokter Theodorus Wilhelmus.

Zij betrokken een in 1906/1907 tegelijk met de nieuwe drukkerij in Jugendstil gebouwd pand, hoek Stationsstraat/Nieuwstraat, dat na de oorlog bij de uitbreiding der drukkerij gesloopt werd.

Henri Emmanuel, geboren in 1905, die in 1906 als peuter van amper 7½ maand de eerste steen had gelegd, oudste zoon van Joseph, werd volgens traditie ook weer op 19-jarige leeftijd in de zaak opgenomen. Te voren had hij o.a. gestudeerd op het Bisschoppelijk College te Weert, op Rolduc en een jaar op de St. Joseph's Academy, een broederspensionaat in Blackheath - Londen.

Emmanuel Smeets Sr. 1826-1904.

Ook dit briefhoofd van de in 1906 aan de Nieuwstraat gestichte drukkerij is, althans voor de omgeving, sterk overdreven.

Ook in de Nieuwstraat kon slechts één kar passeren. In het grote huis op de hoek van de Nieuwstraat woonde Joseph Smeets.

Emanuel Smeets jr. aan de andere zijde van die straat.

Hij trouwde in 1933 met de Weertse Elza Teddy May (Alice) Henderiks en bouwde een villa aan de Wilhelminastraat 3.

Na zijn opname in de zaak in 1924 stonden er al 13 steendruk(snel)persen, 8 snijmachines, 10 degelpersen en 3 boekdrukkers en telde de zaak 150 werknemers. Zijn invloed bleek al aanstonds door de opening van een bijkantoor te Londen in 1927 en te Amsterdam in 1929.

Na de oorlog werden de vleugels nog breder uitgeslagen.

De bestaande drukkerij werd meer dan verdubbeld en gemoderniseerd en zij kreeg 'n fraaie voorgevel aan de Stationsstraat met groot mozaïk van Charles Eyck.

In 1947 begon men als eerste offsetdrukkerij in Nederland in 2-ploegendienst te werken, in 1960 dito in 3-ploegendienst aan de offsetrotatiepersen.

Al in 1945 werd 'n verkoopkantoor in België gesticht, in 1950 in West-Duitsland en in 1955 als eerste van alle drukkers in Frankrijk.

In 1950 werd de eerste vierkleurenvellenoffset in Nederland aangeschaft, kort daarop gevolgd door 'n tweede. De fotolithoafdeling, in de oorlog voorbereid, breidde zich uit tot de grootste van West-Europa hetgeen alweer uitbreiding van het gebouw ten gevolge had.

Smeets was in 1958 de eerste drukkerij die een elektronische scanner opstelde en in 1960 als eerste offsetrotatiekleurendruk toepaste; in 1980 waren er zes persen daarvoor alsmede elf 2- en 4-kleurenpersen voor de vellendrukkerij.

Inmiddels werd de ruimte aan de Stationsstraat te nauw en werd in 1967 het grote hypermoderne complex aan de Molenveldstraat in gebruik genomen. Daar werkten in 1980 ± 950 mensen en er was een omzet van 135 miljoen gulden.

Daar werd en wordt van alles gedrukt; zo een statieportret van Koningin Juliana als reproductie van een schilderij van Karel van Veen, dat vanaf 1964 in een oplage van 5000 stuks alle rijksgebouwen, ambassades en gerechten sierde. Verder drukt Smeets voor Openbaar Kunstbezit en o.a. in opdracht van de New York Graphic Society reproducties van vele bekende kunstwerken.

Ook werden en worden er veel tijdschriften gemaakt; zo b.v. vanaf 1970 de Life-editie voor de oude wereld, in 1972 de dito editie van Time, in een oplage van 590.000 stuks waarvan de inhoud vanaf 1979 per satelliet wekelijks 's morgens uit Amerika wordt overgeseind en de hele oplage in verschillende talenedities 's avonds op de post is!

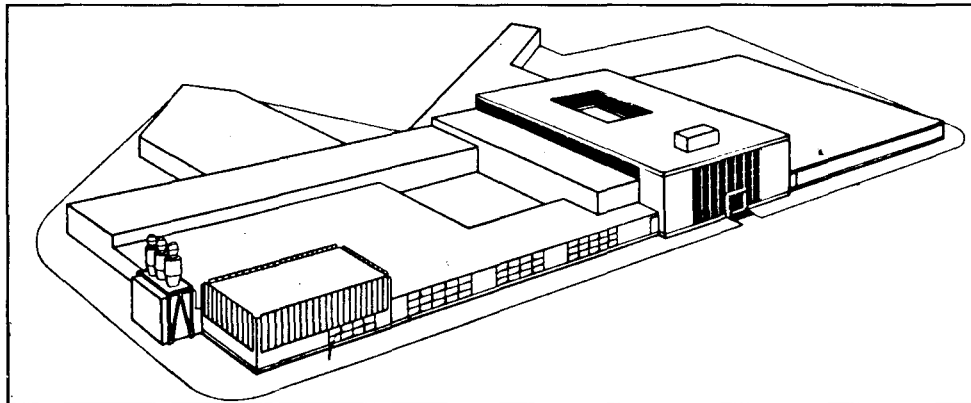

De directie einde jaren 1920, v.l.n.r. Henri, Jozef, Emanuel en Herman Smeets.

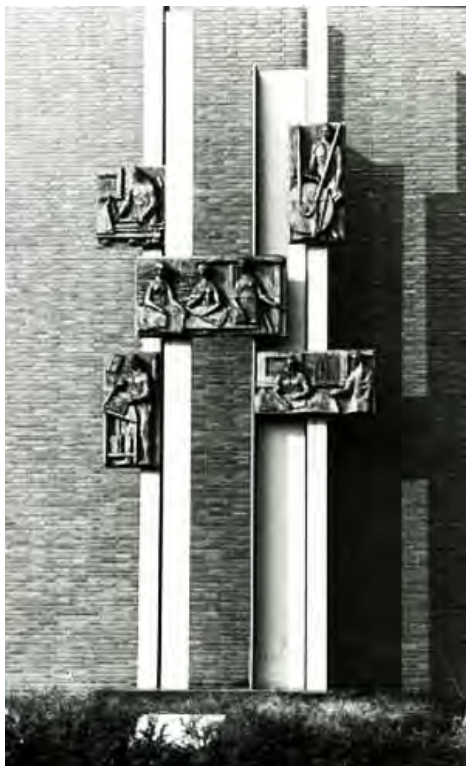
Ook drukte men van 1974 tot 1979 de 24-delige Grote Spectrum Encyclopedie en in 1975 de 6-delige Dictionnaire Universel de la Peinture van Robert Maillard, een en ander op initiatief van Smeets Illustrated Projects.

In 1968 trad Smeets Offset B.V. toe tot het grote concern van de Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven (V.N.U.), waarbij werd bepaald dat Smeets zijn eigen gezicht zou behouden; hoeveel dit waard is, blijkt uit het feit, dat er elders sedertdien bij de V.N.U. nog twee Smeets-bedrijven bijgekomen zijn!

't Gevolg was wel, dat de oudste zoon van Henri, nl. **Josephus Johannes Emmanuel Maria**, geboren in 1934 en in 1961 getrouwd met **Jacqueline Francoise Annemarie Ghislaine Dor** uit Dorplein, niet in Weert directeur werd, maar algemeen directeur van de Rotogravure Etten B.V. van de V.N.U. te Etten-Leur.

De meer nuchtere aanblik van de nieuwe drukkerij aan de Molenveldstraat.

Burgemeester mr. J.L. Matti van Weert onthulde in 1980 een sculptuur naast de hoofdingang van de Koninklijke Smeets Offset B.V. in Weert. De sculptuur omvat de vijf reliëfs die de kunstenaar Charles Eyck voor Smeets ontwierp en die in 1956 werden geplaatst in de gevel van het gebouw aan de Stationsstraat. De reliëfs stellen voor: zetterij, drukkerij, afwerking, fotografie en vervaardiging van cliché's.

Toen Smeets de vestiging aan de Stationsstraat inruilde voor een nieuw complex aan de Molenveldstraat, werden de reliëfs opgeslagen.

Mede door het jubileumgeschenk van het personeel ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan en bijdragen van leveranciers werd het mogelijk de opgeslagen reliëfs opnieuw op te stellen. Daarvoor ontwierp het petekind van Charles Eyck, Charles Volders, een sculptuur van stalen kolommen waarop de door hem gerestaureerde reliëfs werden geplaatst. Beide kunstenaars waren bij de onthulling aanwezig.

De bekroning op de ontwikkeling van de inmiddels tot een wereldbedrijf uitgegroeide Smeets Offset B.V. volgde in 1980, toen de Limburgse gouverneur, Dr. J. Kremers, op de grote feestvergadering in de St. Martinuskerk bij gelegenheid van het 150-jarig bestaan bekend maakte, dat de drukkerij het predicaat **Koninklijke** gekregen had. De grote afwezige daarbij was Henri Smeets, haar grote man en erburger van Weert, die toen op sterven lag...

Noten:

- 1 Over Zwaantjeshof en de Smeetsen zie Ad. Welters, Bijdragen tot de geschiedenis van de gemeente Echt, Maastricht 1926, foto t/o p. 98 en p. 189 e.v. Ten onrechte laat Welters Joseph Smeets geboren worden in Swalmen, dit moet zijn in Echt, 18 september 1728. Zwaantjeshof is helaas geschonden door de aanbouw van een modern woonhuis en de brand in de tiendschuur, waarvan de eikehouten bekapping daarna vervangen werd door een van ijzer.
- 2 Gegevens over de drukkers en drukkerij ontleend aan: a. 100 jaren Emmanuel Smeets Steen- Boek- Offsetdrukkerij en Cartonnage fabriek Weert Hofleverancier. (Weert 1930) b. Smeets Offset, Weert 1980.